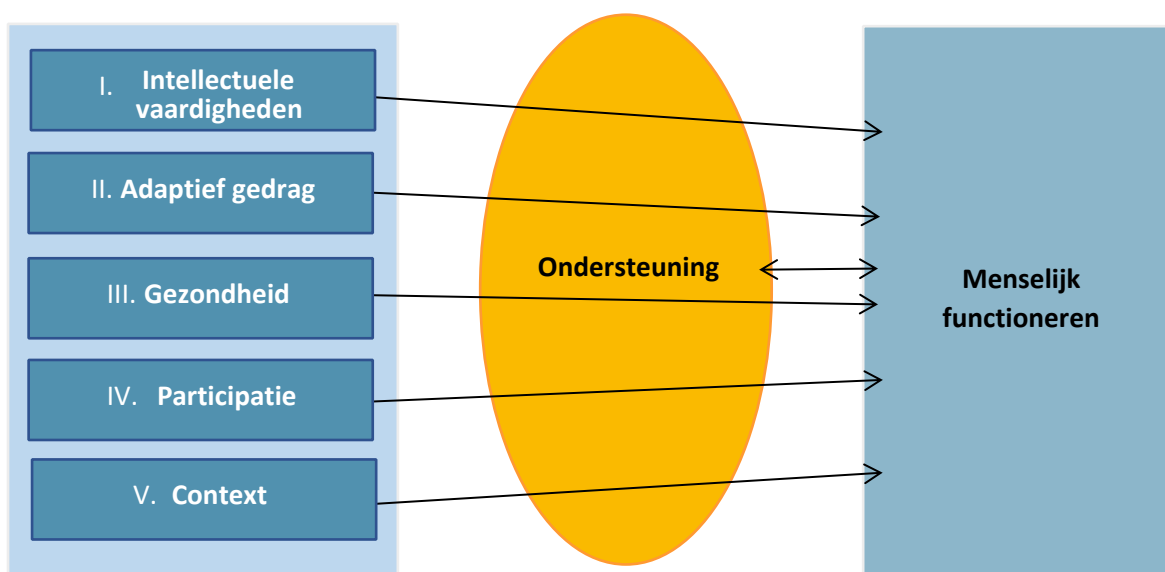

Module 2: Socio-ecologisch benadering

De socio-ecologische benadering sluit aan bij de sociale visie op handicap (zie module 1) en gaat uit van het idee dat individuen en hun omgeving niet onafhankelijk van elkaar bestaan. Om dit visualiseren gebruikt de American Association on Intellectual and Developmental Disabilities (AAIDD) volgend model van het menselijk functioneren:

In dit model van het menselijk functioneren wordt een (verstandelijke) beperking benaderd als een samenspel van intellectuele vaardigheden, adaptief gedrag, gezondheid, participatie en context met ondersteuning die hierop wordt afgestemd.

Het model maakt zo een paradigmaverschuiving mogelijk: (verstandelijke) beperking wordt niet meer gezien als een gebrek dat bij het individu zelf ligt, maar men gaat kijken naar de afstemming tussen de sterktes van individuen en de context waarbinnen ze spelen, leren, werken en leven. Daarbij wordt ondersteuning een factor die creatief kan ingezet worden, niet alleen om de sterktes van individuen aan te scherpen maar ook om hun omgeving zo aan te passen dat ze succesvol kunnen participeren.

Voorbeeld

Jelena volgt een opleiding tot keukenhulp. Samen met de ondersteuner stelde de leerkracht stappenplannen op. Ook het gebruik van de machines in de keuken werd nauwgezet uitgelegd. Zo kan Jelena alle benodigdheden verzamelen en de keuken netjes achterlaten. Waar de andere leerlingen een heel menu moeten koken, kan Jelena één gerecht kiezen. Voor ze aan de slag gaat, kan ze een video bekijken over hoe het gerecht gemaakt wordt. Zo wordt het voor haar aanschouwelijk. Een klasgenoot noteert voor haar alle stappen in eenvoudige taal en dan gaan ze samen aan de slag.

Krachtige leeromgeving

Elke school stimuleert vanuit een visie op zorg de ontwikkeling van alle leerlingen (brede basiszorg). Ze tracht problemen te voorkomen door een krachtige leeromgeving te bieden, de leerlingen systematisch op te volgen, risicofactoren te verminderen en beschermende factoren te versterken. In de **fase van verhoogde zorg** voorziet de school voor bepaalde leerlingen extra zorg onder de vorm van passende remediërende, differentiërende, compenserende of dispenserende maatregelen.

Door deze maatregelen te integreren binnen flexibele manieren van lesgeven en leren, kom je tot optimale leerkansen voor alle leerlingen. Verschillende modellen kunnen hierbij gebruikt worden: Universal design for Learning (UDL), Binnenklasdifferentiatie-model (BKD), High Impact Learning that Lasts (HILL), ...

Traditioneel vertrekt een leraar in de klas steeds van het curriculum. Pas wanneer een leerling geen leerwinst boekt, worden er aanpassingen gedaan. UDL vertrekt vanuit de diversiteit van de leerlingen. De leerkracht denkt eerst aan de onderwijsnoden van de alle leerlingen en gaat vervolgens naar het curriculum. UDL springt flexibel om met doelstellingen, methoden, materialen en evaluatievormen, maar blijft de lat hoog leggen voor iedereen. Meer informatie over UDL kan je terugvinden in de leidraad [Universeel ontwerp in de klas en op school. Een op-stap naar redelijke aanpassingen](#).

In de **fase van uitbreiding van zorg** kunnen scholen na het doorlopen van een proces van handelingsgerichte diagnostiek rekenen op bijkomende inzet van middelen, hulp of expertise om het onderwijs- en opvoedingsaanbod af te stemmen op de zorgvraag van de leerling.

Evidence-based praktijken

In zijn boek [Wat écht werkt](#) bespreekt Dr. David Mitchell 27 strategieën die leerkrachten en schoolteams kunnen gebruiken. De strategieën faciliteren kwalitatief hoogstaand leren en sociale ontwikkeling voor alle leerlingen en worden geïllustreerd aan de hand van recente onderzoeksgegevens. Thema's die aan bod komen: ouderbetrokkenheid en steun aan de ouders, formatieve toetsing en feedback, ondersteunende technologie, inrichting van het klaslokaal, veilig klassenklimaat en schoolbrede strategieën.

Uit onderzoek¹ blijkt dat inclusief onderwijs sociale interacties en vriendschappen tussen leerlingen met en zonder handicap faciliteert, dat het bijdraagt tot een betere sociale en cognitieve ontwikkeling van alle leerlingen en dat het de kansen verhoogt op inschrijving in het hoger onderwijs.

Bijscholing en ondersteuning van leerkrachten is daartoe nodig. Opleidingen die rekening houden met de bezorgdheden van leerkrachten en met hun onderwijscontext blijken het meest efficiënt.

---

¹ Onder andere: European Agency for Special Needs and Inclusive Education, 2018. Evidence of the Link Between Inclusive Education and Social Inclusion: A Review of the Literature. (S. Symeonidou, ed.). Odense, Denmark.

Hehir, T., Grindal, T. et al. (2016). A summary of the evidence on Inclusive Education